

Verkoston kokous 25.11. klo 14–16, Svenska Litteratursällskap, Snellmaninkatu 13

Osallistujat:

etänä Mira Juppi, Janne Kuusisto, kohdasta 3 Anniina Dahlström ja Åke Söderlund

paikalla Jonas Lång, Pekka Heikkinen, Outi Hupaniittu, Iida-Maija Koivisto, Mikko Kuutti, Kristina Linnovaara, Soile Manninen, Virva Salama, Veli-Markus Tapio, Juha Manninen (muistio)

ESITYSLISTA

1

Edellisen kokouksen muistio 30.9.2025 hyväksyttiin

Lisättiin muihin asioihin

- arkistointilain uudistuksen valiokuntakuulemiset
- varastokirjaston palveluiden muuttuminen osittain maksullisiksi

2

Out of Commerce -neuvottelujen eteneminen

KAM-ryhmän edustajien ja tekijänoikeusjärjestöjen tapaamisessa 24.11 linjattiin mistä neuvottelun alla olevista kysymyksistä on yhteisymmärrys ja mistä ei ole. Alla listattuna asiat, joista yhteisymmärrystä ei löytynyt ja joita pyydetään ratkottavaksi OKM:n avustuksella.

- Kirjojen osalta ei päästy sopuun: KAM-ryhmän ehdotus: vuoden 1974 loppuun mennessä ilmestyneet kirjat eivät olisi sopimussenssin piirissä ja uudemmat olisivat. Tekijänoikeusjärjestöt eivät hyväksy minkäänlaisia aikarajoja.
- Lehtien osalta Kopiosto hyväksyy 31.12.1974 rajan sopimussenssille. Erimielisyyttä on vielä julkaisuoikeuden omistajan roolista. KAM-ryhmän linjaus: jos lehti on lakannut ilmestymästä viimeistään 31.12.1974 tai se ei ole yhdistynyt toiseen lehteen niin se olisi vapaasti käytettävissä.
- Pienpainatteet: ei päästy sopimukseen julisteista, postikorteista ja peleistä. Muiden pienpainatteiden osalta on yhteisymmärrys, miten ne jaetaan sopimussenssin ja rajoituksen väliin.
- Valokuvien osalta sovittu pitkälle yhteisymmärryksestä valokuva-alan kaupallisten toimijoiden arkistoista, jotka olisivat sopimussenssin piirissä. Muotokuvaajien tekemistä muotokuvista, koulukuvista ja lehtikuvista yhteisymmärrystä ei saavutettu.
- Kuvataiteen osalta on yhteisymmärrys.
- Äänikirjat ja oppimateriaalien osalta on yhteisymmärrys.
- Radio-ohjelmien osalta on yhteisymmärrys. Tausta-aineistojen jäivät kuitenkin kiistanalaisiksi.
- Näytelmä- ja kuunnelmakäsikirjoitusten osalta ei ole vielä kaikelta osin yhteisymmärrystä.
- KAM-ryhmä ei hyväksy edustavuutta muiden tuotettuiden puheohjelmien kuten esim. podien osalta.
- Musiikin osalta Teostolla ja Gramexilla todettiin olevan laajasti edustavuutta. Yksityiset äänitteet ja tutkimusäänitteet, jossa musiikki ei olennaisessa osassa ovat kuitenkin rajoituksen piirissä. Se mistä vielä keskustellaan, on tutkijoiden tai arkistojen

musiikkikeruuaineisto, jossa ei tekijänoikeutta mutta esiintyvien henkilöiden lähioikeuksia (esim. kansanmusiikkiaäniä). Jonas Lång valmistelee KAM-ryhmän ehdotusta tähän kysymykseen.

- Se, miten elävää kuvaa käsitellään, menee jatkoneuvotteluihin KAVIn/Mikko Kuutin johdolla.

3

Tekijänoikeustyöpaja

Veli-Markus Tapio kertoi kokemukset erityisesti museoalan ja myös arkistoalan ammattilaisille suunnatusta tekijänoikeustyöpajasta. Osallistujia pyydettiin lähettämään ennakkokysymys, joka pajassa käsiteltiin. Niiden pohjalta pystyttiin hedelmällisempään käsittelyyn kuin luentoa kuuntelemalla. Osallistujien määrä ja heiltä saatu erittäin positiivinen palaute todisti, että työpajan järjestäminen kannatti. Outi Hupaniittu ilmoitti että SKS voisi toimia seuraavan työpajan järjestäjänä. Kirjastosektori harkitsee vastaavan työpajan järjestämistä.

4

Vakiolausekkeet uusia teoksia hankittaessa

Aiheesta ensi viikolla kokous, ei uutta kerrottavaa tässä vaiheessa.

5

Etiikkatyöryhmä

Outi Hupaniittu: Ryhmä kokoontui lokakuussa, seuraava tapaaminen 13.1. Työn vaiheista raportoidaan KAM-ryhmälle sen jälkeen.

6

Rights statements -työryhmä

Iida-Maija Koivisto: työryhmän tarkoituksena on laatia suositus koko KAM-sektorille, miten aineiston käyttöoikeudet ilmoitetaan mahdollisimman yhdenmukaisesti kaikille käyttäjille erityisesti verkkoympäristössä. Alustava ensimmäinen kokous oli 1.10., osallistujina KAM-sektorin ja Finnan edustajia, jossa sovittiin ryhmän perustamisesta. Iida-Maija Koivisto vetää työryhmää, joka aloittaa työnsä vuodenvaihteen jälkeen.

7

Tarve tekoälytyöryhmälle?

Todettiin, että on liian varhaista alkaa laatia ulospäin jaettavaa ohjeistusta mutta katsottiin tarpeelliseksi, että KAM-ryhmä skannaa kenttää. Päätettiin, ettei perusteta erillistä työryhmää, koska lähes kaikki osallistujat halusivat mukaan, vaan pidetään aihe pysyvästi KAM-ryhmän normaalien kokousten asialistalla. Virva Salamalle koordinoi ja hänelle voi ehdottaa haluamiaan teeman aiheita.

8

Kirjastosektorin kirje EU-komissaari Henna Virkkuselle

Pekka Heikkinen oli muotoillut vetoomuskirjettä kirjastojen aseman turvaamiseksi digitaalisen julkaisemisen maailmassa sekä tieteellisten että yleisten kirjastojen kannalta KR21-ryhmän Stephen Wyberin luonnoksen pohjalta. Suomen tieteellisen kirjastoseuran ja Suomen

kirjastoseuran edustajat esittäneet omat tarkennuksensa muotoiluun. Allekirjoittajina ao. järjestöt ja Kansalliskirjaston johtaja.

Keskusteltiin siitä, että museo- ja arkistosektorin voisi harkita vastaavaa vetoamista.

7

Digime-viitearkkitehtuuri / Lainsäädäntö

<https://wiki.eduuni.fi/spaces/cscdigimeviitearkkitehtuuri/pages/574050389/2.4+Lains%C3%A4%C3%A4nt%C3%B6>

Digime/Juha Henriksson oli esittänyt toivomuksen, että KAM-ryhmä voisi vuosittain avustaa Digime-ryhmää viitearkkitehtuurin oikeudellisen osaston päivittämisessä. Todettiin että KAM-ryhmällä ei valitettavasti ole resursseja tähän.

8

KAM Juridiikkaverkoston vetäjä vuonna 2026

Päätettiin, että vuonna 2026 kokoonkutsuja on Suomen kirjastoseuran toiminnanjohtaja Juha Manninen.

Seuraava kokous pidetään to 29.1 klo 14.00 alkaen SLS:n tiloissa, Snellmanninkatu 13.

9

Muut asiat

- Päätettiin kutsua KAM-ryhmän entinen jäsen Riikka Lönnblad johonkin kevätkauden kokoukseen. Hän tekee parhaillaan väitöskirjaa otsikolla "Troublesome Pasts: Legal Governance of Memory in European Privacy and Data Protection Law". Hän on myös kirjoittanut tuoreeseen Viestintäoikeuden vuosikirjaan artikkelin "Henkilötiedot kulttuuriperintönä – kulttuuriperintöaineistojen verkkojulkaisemisen ongelmakohtia".
- Outi Hupaniitti kertoi, että arkistointilaki on eduskunnan käsittelyssä 26.11. jolloin sivistysvaliokunta kuulee asiantuntijoita. Käsittelyssä tulee olla tarkkana, koska todennäköisesti luodaan uutta termistöä. Kansallinen tietovaranto ei voi olla pelkästään KA:n kokoelma.
- Varastokirjaston palveluista osa on muuttumassa maksullisiksi ilmoitusasiana: esim. kaukolainat ja skannatut valokopiot. Mira Juppi huomautti, että esim. Savoniassa ja Varastokirjastolla on olemassa sopimus, jossa sanotaan että saavat käyttää palveluja ilmaiseksi. Muutos nähtiin Varastokirjaston toiminta-ajatuksen vastaisena.
- Valtiovarainministeriö on ilmoittanut, että tiedonhallintolautakunta lakkautetaan.
- KAM-ryhmä kiitti ryhmän perustajaa Pekka Heikkistä hänen monivuotisesta ja erittäin ansiokkaasta toiminnasta kulttuuriperintösektorin oikeudellisten kysymysten hyväksi.